

08

Omslagsbild: Anders Damberg

Bergsstaten www.bergsstaten.se

Huvudkontor:
Varvsgatan 41
972 32 Luleå
Tel: 0920-23 79 00
Fax 0920-695 07
mineinspect@bergsstaten.se

Filialkontor:
Slaggatan 13
791 71 Falun
Tel: 023-255 05
Fax 023-640 63

PlusGiro: 6 19 83-3
Bg nr: 5803-4174
Org. nr: 202100-2528
Momsreg. nr: SE202100-2528

Innehåll

› Sammanfattning	5
› Presentation av Bergsstaten	7
› Verksamhetsmål	7
› Redovisning av verksamheten	8
Undersökningstillstånd	8
Bearbetningskoncessioner	11
Mark för gruvdrift och energitorvbrytning	12
Handläggningstider	12
Inspektioner och övrig tillsyn	12
Information m.m.	13
Förslag ställda till andra myndigheter	14
Inkomster	14
Redovisning av arbetet med förbättringar	14
› Åtgärder avseende Kiruna och Gällivare kommuner	15
1. Omvandlingen av stadsbebyggelsen	15
2. Undersökningstillstånd	15
3. Bearbetningskoncessioner	15
4. Mark för gruvdrift	16
5. Frågor om skador av gruvdriften	16
› Beslutet om årsrapporten	17
› Bilagor	19
Bilaga 1. Kompletterande uppgifter	19
1. Totalt antal ärenden, alla slag (år 2005–2008)	
2. Nya undersökningstillstånd (år 2005–2008)	
3. Förlängda undersökningstillstånd (år 2005–2008)	
4. Pågående prospektering vid respektive års slut (år 2005–2008)	
5. De största innehavarna av undersökningstillstånd den 31 dec. 2008	
6. Nya bearbetningskoncessioner (år 2005–2008)	
7. Gruvor i drift vid 2008 års slut	
8. Personal vid Bergsstaten	
Bilaga 2. Statistiska uppgifter (Tabell 20)	23
A. Undersökningstillstånd enligt minerallagen som utfärdats under året (länsvis)	
B. Undersökningstillstånd som beviljats förlängd undersökningstid (länsvis)	
C. Bearbetningskoncessioner som beviljats	
D. Sammanställning av gällande bearbetningskoncessioner (länsvis)	
E. Sammanställning av gällande utmål (länsvis)	
F. Tillstånd enligt kontinentalsockellagen	
G. Tillstånd enligt lagen om vissa torvfyndigheter (länsvis)	
Bilaga 3. Resultatindikatorer	27
Bilaga 4. Verifikation av sakuppgifter	29
Bilaga 5. Undersökningstillstånd 2008-12-31 (karta)	31
Bilaga 6. Gruvor i Sverige 2009-01-01 (karta)	33

Sammanfattning

Bergsstaten har tre slag av arbetsuppgifter:

- tillståndsgivning
- tillsyn
- information

Även år 2008 har, liksom de tre närmast föregående åren, präglats av ett starkt intresse för prospektering i Sverige. En viss avmattning skedde dock mot slutet av året. Den höga aktivitet i prospekteringen som rått under en följd av år förefaller nu ha börjat resultera i fler ansökningar om bearbetningskoncessioner. Fyra bearbetningskoncessioner beviljades under året för att exploatera nya fyndigheter. För en gruva beviljades en koncession för en utvidgad gruvbrytning. De genomsnittliga handläggningstiderna har förlängts något men överskrider alltså inte uppsatta mål.

TILLSTÅNDSGIVNING

Antalet ansökningar om **nya undersökningstillstånd** var 243. Det är att jämföra med nivån drygt 400 under åren 2005–2007 och omkring 150 under åren 2001–2004. Intresset för att fortsätta prospekteringen efter den första giltighetsperioden, som är tre år, har ökat betydligt. Antalet ansökningar om förlängd giltighetstid var 270 mot 166 året innan.

I 37 procent av de beviljade tillstånden är koppar den metall man i första hand uppger sig avse att leta efter. Därefter kommer guld, järn och fjorton andra metaller samt fem industrimineral. I 30 av de beviljade undersökningstillstånden har sökanden uppgett att uran ingår bland de metaller man i första hand är intresserad av. Året innan var detta antal 68.

Antalet gällande undersökningstillstånd i landet var vid årets slut 1 322. Av dessa är det 1 270 som ger innehavarna en ensamrätt att söka alla 60-tal metaller och mineral som finns i minerallagen. Tyngdpunkten i prospekteringen i landet ligger i Malmfälten i Norrbotten, Skelleftefältet med guldringen i Västerbotten och Bergslagslän.

Under året kom det in 268 arbetsplaner för undersökningsarbeten. I ett fall av dessa har frågan om fastställelse av planen mot markägarens vilja prövats av bergmästaren.

Antalet företag som har undersökningstillstånd ökade under året från 95 till 109.

Fyra nya fyndigheter har beviljats bearbetningskoncession.

I Pajala kommun beviljades bearbetningskoncessioner för två närbelägna järnmalmsfyndigheter, **Tapuli K nr 1 och nr 2**. Koncessionshavare är Northland Resources AB med säte i Luleå. Fyndigheterna har beräknats innehålla 102 miljoner ton malm ned till den nivå, 300 meter under markytan, som hade undersökts.

I Norsjö kommun beviljades Boliden Mineral AB bearbetningskoncessionen **Maurleden Östra K nr 1** för koppar, zink, guld, silver och bly. I ansökan hade beräknats att fyndigheten innehöll 1 640 000 ton malm.

Tekniska Verken i Linköping AB beviljades koncession för att utvinna gasformiga kolväten i **Tornby K nr 2** i ett område inom kommunerna Motala och Mjölby.

LKAB beviljades en bearbetningskoncession, **Kiirunavaara K nr 2**, för att möjliggöra gruvbrytning på djupare nivåer i Kiirunavaaragruvan. Den malmberäkning som lag till grund för ansökan redovisade att det fanns 34 miljoner ton malm i det avsnitt av gruvan, mellan 906 och 1 365 meter, under jord som är närmast aktuellt att bryta inom utvidgningen av koncessionsområdet.

Antalet pågående gruvor uppgick vid årsskiftet 2008/2009 till 15, varav 13 för metallmalmer. Två av dessa stod dock stilla i slutet av året på grund av den tidigare ägarens konkurs.

Reglerna om **mineralersättning till fastighetsägare**, som trädde i kraft år 2005, är efter år 2008 tillämpliga på sammanlagt 15 bearbetningskoncessioner. Gruvbrytning har i och med utgången av året inletts inom tre av dessa koncessionsområden.

All mark för gruvdrift omfattar 191 kvadratkilometer. För jämförelsens skull kan nämnas att torvkoncessionernas markområden i landet omfattar 299 kvadratkilometer.

Handläggningstiderna vid prövningen av ansökningar om undersökningstillstånd har förlängts något på grund av den alltså stora ärendemängden. Tiden är knappt tre månader. Att hålla korta handläggningstider är ett viktigt mål eftersom detta bidrar till en effektiv industriverksamhet hos sökandena.

TILLSYN

Samtliga pågående gruvor under sista halvåret 2008 har inspekterats enligt den gällande arbetsmodellen. Från varje gruva i drift tas vartannat år in så kallat säkringsmaterial, det vill säga helt aktualiserade gruvkartor i digital form. Materialet är av god kvalitet.

Frågor om skador och åtgärder för att förhindra skador av pågående gruvverksamhet har handlagts i sju avslutade ärenden.

Skador av tidigare gruvverksamhet har inte aktualiserats i något ärende.

Frågor om skador av undersökningsarbeten har handlagts i sex avslutade tillsynsärenden.

INFORMATION m.m.

Bergsstatens webbplats, med adressen www.bergsstaten.se, fyller en viktig informationsfunktion. Den har också en version på engelska. Antalet externa besökare var 28 689.

Alla gällande undersökningstillstånd kan studeras via webbplatsen genom en karta som hålls à jour.

Via Bergsstatens webbplats tillhandahålls dagligen uppdaterade uppgifter också från diariet.

Myndigheten är nåbar dygnet runt och alla dagar genom att meddelanden kan tas emot via röstbrevlåda och e-post.

ÅTGÄRDER AVSEENDE KIRUNA OCH GÄLLIVARE KOMMUNER

Till följd av den samhällsomvandling som gruvornas utbyggnader väntas föranleda inom ett antal årtionden sker

hos olika samhällsorgan omfattande planeringsinsatser. Samrådsgrupper har etablerats på central och lokal nivå för att samordna insatserna. Bergmästaren deltar i dessa.

Skalv eller så kallade seismiska aktiviteter som ibland kan vålla obehag har inträffat i Malmberget vid ett antal tillfällen. LKAB rapporterar händelsen till bland andra Bergsstaten vid varje sådant tillfälle. Rapporten innehåller en beskrivning av händelsen, dess lokalisering och en uppgift om eventuella skador. Ingen av händelserna under 2008 har skett i de delar av gruvan där det pågår gruvverksamhet. Samtliga händelser har skett innanför industri-stängslet dit allmänheten inte har tillträde. Inga skador på människor eller egendom har inträffat.

Både Kiruna och Gällivare kommuner tillhör de mest prospekteringsintressanta delarna av landet. Under år 2008 har bland annat elva olika företag beviljats 30 nya undersökningstillstånd. Hälften av företagen har uppgett att de i första hand är intresserade av järn.

INKOMSTER

Avgifter i samband med tillståndsgivningen har uppburits från företagen med sammanlagt 25,6 miljoner kronor. Det är 4,2 miljoner kronor mer än föregående år. Medlen tillförs statskassan direkt.

Presentation av Bergsstaten

Bergsstaten svarar för frågor enligt minerallagen (1991:45). Sveriges geologiska undersökning (SGU) sköter administrativa uppgifter åt Bergsstaten. Bergmästaren, som tillsätts av regeringen, är Bergsstatens chef.

Bergsstaten ingår från och med den 1 januari 2009 i SGU som ett särskilt beslutsorgan.

Bergsstatens uppgift är att, med tillämpning av mineralagen, pröva ansökningar om tillstånd för undersökning och bearbetning av mineralfyndigheter samt att utöva tillsyn över efterlevnaden av lagen.

En viktig uppgift är också information till företagen inom branschen, markägarna, allmänheten, länsstyrelserna och kommunerna.

Kontor finns i Luleå, huvudkontor, och i Falun.

Bergsstaten är den statliga organisation som alltifrån tillkomsten år 1637 svarat för tillstånd och tillsyn av gruvnäringen. Bergmästare har varit stationerade på många orter i landet. Förutom Luleå och Falun kan nämnas följande.

- Söderköping till år 1929,
- Växjö till år 1881,
- Helsingborg till år 1974,
- Filipstad till år 1937,
- Nya Kopparberg till år 1878,
- Nora till år 1974,
- Sala till år 1887,
- Gävle till år 1874 samt
- Härnösand/Sundsvall till år 1874.

Verksamhetsmål

Regeringen har i regleringsbrevet för Sveriges geologiska undersökning avseende år 2008 beslutat om följande mål för Bergsstaten:

MÅL

En aktiv och effektiv tillstånds-, tillsyns- och informationsverksamhet ska möjliggöra undersökning och utvinning av de mineraliska ämnen som omfattas av minerallagen (1991:45).

I återrapporteringen för Bergsstaten ska redovisas följande:

ÅTERRAPPORTERING

- genomsnittliga handläggningstider för nya och förlängda tillstånd samt inkomna ansökningar,
- meddelade tillstånd och deras geografiska belägenhet samt antal inspektioner av igångvarande gruvor och inspektionernas omfattning,
- genomförd informationsverksamhet,
- de åtgärder som vidtagits inom Bergsstaten avseende Kiruna och Gällivare kommuner.

Återrapporteringen till regeringen återfinns i nästa avsnitt.

Redovisning av verksamheten

Tillstånd enligt minerallagen är i huvudsak av tre slag, nämligen

- **undersökningstillstånd** som ger dels ensamrätt att undersöka om det finns fyndigheter av koncessionsmineral¹ och dels företrädesrätt till bearbetningskoncession,
- **bearbetningskoncession** som ger rätt att tillgodogöra sig koncessionsmineral, samt
- **anvisning av mark** som ger rätt att ta ett visst markområde i anspråk för gruvverksamhet.

UNDERSÖKNINGSTILLSTÅND

Sammantaget har även år 2008, i likhet med de tre föregående åren, karakteriserats av ett fortsatt starkt intresse för prospektering i Sverige. Mot slutet av året iaktogs emellertid en tydlig avmattning. Den höga nivå som noterades med början år 2005 bröts därmed.

Antalet ansökningar om nya undersökningstillstånd var 243 jämföras med nivån 400 eller högre åren 2005, 2006 och 2007. De fem första åren av 2000-talet var nivån emellertid endast ungefär 150 ansökningar², se fig. 1.

Antalet beviljade tillstånd var 282. Det innebär en minskning med 20 procent jämfört med året innan³, fig. 1.

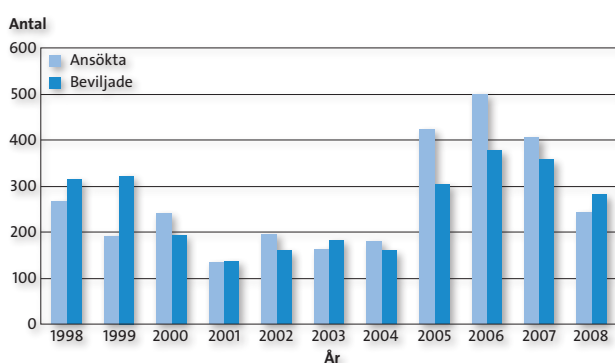

Fig. 1. Ansökta och beviljade undersökningstillstånd i Sverige (samtliga koncessionsmineral).

1 Koncessionsmineral är sådana mineral (malmer och industrimineral) som behövs för industrin och som kräver omfattande och systematiska, ofta vetenskapligt grundade, metoder för letning. Koncessionsmineralen är definierade i 1 kap. 1 § minerallagen (1991:45). Utvinning av koncessionsmineral sker vid gruva. Utvinning av andra mineral än enligt minerallagen benämns oftast täkt och ingår inte i Bergsstatens ansvarsområde.

2 406 ansökningar år 2007, 500 år 2006.

3 356 beviljade år 2007, 377 beviljade år 2006.

De nya tillstånden är koncentrerade till de tre malmregionerna i landet nämligen Malmfälten i Norrbottens län, Skelleftefältet med guldlinjen i Västerbottens län samt Bergslagen, det vill säga länen Dalarna, Örebro, Västmanland, Värmland, Gävleborg och Uppsala.

Trenden att prospekteringen ökar i områden som förut inte varit intressanta har fortsatt. Ett antal ansökningar har därför prövats avseende fjällområdet i Västerbottens län, områden med alunskiffer i Jämtland, Västra Götaland och Skåne.

Likaså har trenden fortsatt att tillstånd söks för större områden. I genomsnitt var således de nya undersökningstillstånden 2 105 hektar per tillstånd⁴. Att arealerna ökar för de tillstånd som söks beror på att det i sådana områden där undersökningens resultat från tidigare prospektering saknas måste man inleda med mer översiktliga metoder. Med resultaten av dessa som underlag kan områdena därefter reduceras varefter mer detaljerade och kostnadskrävande undersökningar genomförs på de minskade områdena.

Sammanlagt täckte de nya tillstånden i landet en yta om 8 524 kvadratkilometer⁵ (fig. 2 och 3).

Totalt berördes 18 650 markägare eller andra sakägare av besluten om nya undersökningstillstånd⁶.

Koppar var den metall som i ansökningarna redovisades som i första hand intressant för undersökningar, 36 procent av ansökningarna⁷, fig. 4. Guld och järn var närmast intressantast. Liksom tidigare år från och med 2005 var undersökningar av uranförekomster i Sverige intressant. Uran nämndes i knappt tio procent av ansökningarna. Övriga metaller som redovisades vara av förstahandsintresse var zink, bly, molybden, nickel, volfram, mangan, silver, niob, tenn, titan och vanadin. Av de icke metalliska koncessionsmineralen har de nya undersökningarna inriktats på i första hand alunskiffer, flusspat, gas, grafit och diamant.

Avslag på ansökningar eller beslut att avvisa ansökningar meddelades i 16 ärenden. Antalet återkallade ansökningar var 23.

Antalet icke prövade ansökningar som fått balanseras till 2009 var 71⁸.

4 1 945 hektar per tillstånd år 2007, 1 107 hektar år 2006.

5 7 631 kvadratkilometer år 2007, 4 289 kvadratkilometer år 2006.

6 20 869 markägare/sakägare år 2007, 15 528 år 2006.

7 42 procent år 2007, 30 procent år 2006.

8 150 ärenden i balans i slutet av år 2007, 169 ärenden i balans i slutet av år 2006.

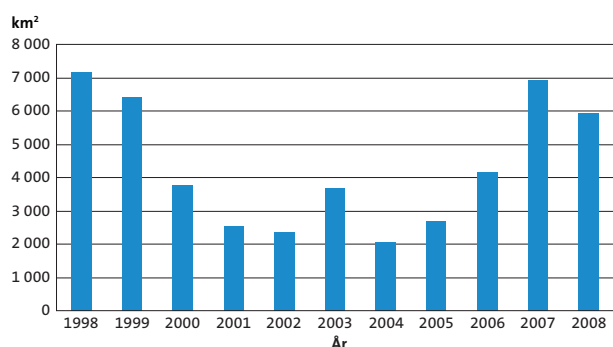

Fig. 2. Areal beviljade undersökningstillstånd malmer och industrimineral.

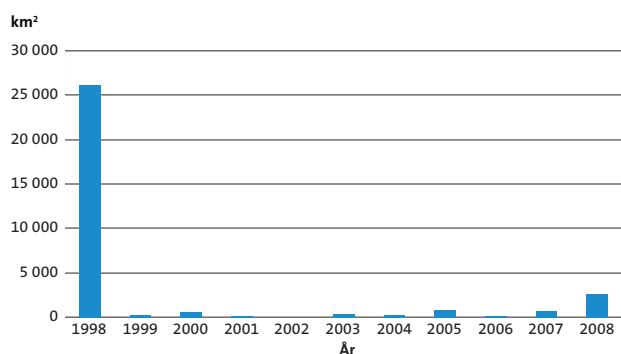

Fig. 3. Areal beviljade undersökningstillstånd diamant m.m.

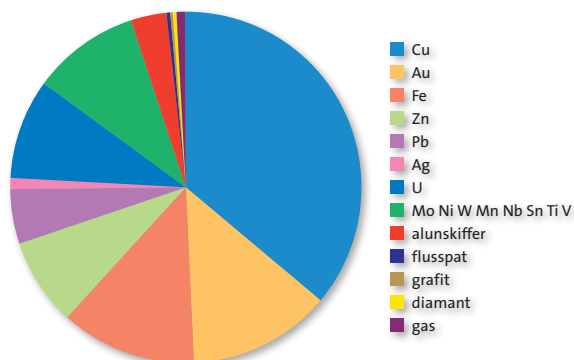

Fig. 4. Mineral av förstahandsintresse i ansökningar (andel av antalet undersökningstillstånd 2008).

Förlängd giltighetstid beviljades för 258 undersökningstillstånd mot 145 året innan⁹. Förlängningarna berörde en sammanlagd tillståndsareal om 2 577 kvadratkilometer¹⁰.

9 145 förlängningar år 2007, 117 förlängningar år 2006.

10 1 387 kvadratkilometer år 2007, 1 313 kvadratkilometer år 2006.

Ansökningar om förlängd giltighetstid avlogs i tio fall. Antalet återkallade eller avvisade var fem.

Överlåtelse av undersökningstillstånd beslutades om medgivande för i 27 fall. Överlåtelseberörde 111 undersökningstillstånd¹¹.

Alla gällande undersökningstillstånd vid årets slut omfattade 22 661 kvadratkilometer. Det är 5,0 procent av landets yta. Tillståndsarealen ökade under året med 32 procent¹². Under åren 1998–2001 var emellertid tillståndsarealen större än nu och uppgick då till mellan 23 000 och 42 000 kvadratkilometer (fig. 5).

Antalet gällande undersökningstillstånd vid senaste årsskiftet var 1 322¹³. Av antalet var det 63 tillstånd som efter sex års giltighetstid hade beviljats ytterligare förlängd giltighetstid¹⁴. De flesta beslut om denna ytterligare förlängning var motiverade av att en mineralisering hittats och att det bedömts att en ytterligare tid erfordras för att fullfölja undersökningarna inför en eventuell ansökan om bearbetningskoncession.

Antalet företag med undersökningstillstånd ökade med 14 under året till 109. Antalet ökade därmed för femte året i följd¹⁵.

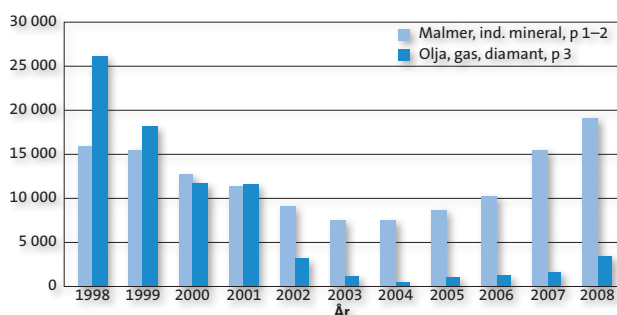

Fig. 5. Areal gällande undersökningstillstånd i kvadratkilometer vid resp. års slut.

11 154 tillstånd överläts år 2007, 58 tillstånd överläts år 2006.

12 Arealen var 17 177 kvadratkilometer i slutet av 2007 och 11 549 kvadratkilometer vid slutet av år 2006

13 1 235 gällande tillstånd vid utg. av år 2007, 998 gällande tillstånd vid utg. av år 2006

14 61 tillstånd äldre än sex år vid utgången av år 2007, 51 tillstånd äldre än sex år 2006

15 95 företag vid utg. av år 2007, 75 företag vid utg. av 2006

Privatpersoner med undersökningstillstånd har däremot minskat starkt, från 95 för ett år sedan till 25 i slutet av 2008¹⁶. Anledningen till den kraftiga nedgången är oklar.

De största innehaven av undersökningstillstånd med avseende på areal var vid årets slut följande.

Företag	Areal i hektar	Antal tillstånd
Blackstone Nickel AB	328 259	39
Shell Exploration and Production AB	255 973	2
Boliden Mineral AB	232 002	156
IGE AB + IGE Nordic AB	126 457	70
Norrskan Energy Ltd	107 997	15
Norrand Resources Ltd	101 011	12

Antalet företag med tillståndsareal över 10 000 hektar ökade från 35 till 40.

Förändringar i tillståndsareal jämfört med tidigare år redovisas i bilaga 1, Kompletterande uppgifter.

En karta över alla gällande och ansökta undersökningstillstånd per den 31 december 2008 bifogas i bilaga 5.

Antalet överklaganden av beslut om nya eller förlängda undersökningstillstånd har fortsatt att öka. Antalet klagande var under året 476.

Av alla de personer som överklagat beslut var det 259 som gällde beslut inom Jämtlands län, 57 avsåg beslut inom Örebro län och 56 beslut inom Sörmlands och Östergötlands län. Inom dessa områden har det varit vanligt att många inkommit med likalydande skrivelser gällande samma beslut. Överklagandena kommer i helt övervägande utsträckning från områden där det inte finns erfarenhet av modern gruvverksamhet.

En mycket stor del av överklagandena har avsett området där sökandens förstahandsintresse varit eller kan antas vara uran. Då det gäller beslut om att medge förlängning av tidigare beviljade undersökningstillstånd avser i stort sett samtliga överklaganden sådana områden. Den övervägande delen av överklagandena motiverades med att man inte anser sig kunna godta att provborrning eller andra undersökningsarbeten sker. Inte sällan motiverades överklagandena också med att man inte vill ha en gruva. Det innebär att överklagningar ofta görs på grunder som inte provas i ärendena om undersökningstillstånd utan som provas senare. Invändningar gällande sökandens förutsättningar och mot Bergsstatens handläggning har blivit vanligare.

År 2005 överklagade bergmästaren en dom där Länsrätten i Norrbottens län beslutat upphäva tio beviljade undersökningstillstånd och nio beviljade förlängningar av giltighetstiden efter överklaganden av en sameby. Kammarrätten i Sundsvall har i domar den 14 februari 2008 avgjort målen till bergmästarens fördel. Samebyn har begärt prövningstillstånd hos Regeringsrätten.

Kammarrätten i Sundsvall har – i motsats till bergmästaren – i ett mål, som avsåg 13 undersökningstillstånd i Västra Götalands län, funnit att undersökningstillstånd skulle beviljas. Bergmästaren hade ansett att de hinder mot kommande undersökningsarbeten som fanns i området var av sådan omfattning att sökanden saknade möjlighet att bedriva undersökningsarbete i området. I sin dom uttalade Kammarrätten dock att den bedömning av sökandens möjlighet att utföra undersökningsarbeten som ska göras enligt 2 kap. 2 § minerallagen endast avser sökandens egna förutsättningar, inte de förhållanden som råder i området. Domen får anses vara principiellt vägledande.

I ett fall ansåg Länsrätten i Norrbottens län att Bergsstaten borde ha hört klaganden, Krokoms kommun, innan beslut om undersökningstillstånd meddelades. Ärendet återförvisades därför till Bergsstaten. Sedan kommunen hörts och bergmästaren på nytt beviljat undersökningstillståndet klagade kommunen också på detta beslut. Länsrätten fann denna gång att kommunen inte hade klagorätt och avvisade överklagandet. Inga andra ändringar av bergmästarens beslut har skett i domstolarna under året.

Överklagningsärendena har varit av olika slag.

Slag av överklagande – åtgärd i Bergsstaten	Antal klagande			
	2008	2007	2006	2005
1 Beslut om undersökningstillstånd har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	342	356	265	165
2 Beslut om undersökningstillstånd har överklagats – överklagandet avvisat av bergmästaren eftersom det har kommit in för sent	26	19	11	10
3 Avslag på ansökan om undersökningstillstånd har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	-	2	0	1
4 Beslut om förlängd giltighetstid för undersökningstillstånd har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	105	9	2	3
5 Avslag på ansökan om förlängd giltighetstid har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	-	1	0	3
6 Avvisning av överklagande har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	1	2	2	1

¹⁶ 71 vid utg. av år 2007, 57 vid utg. av 2006

Slag av överklagande – åtgärd i Bergsstaten	Antal klagande			
	2008	2007	2006	2005
7 Medgivande till överlåtelse har överklagats – överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	1	2	0	1
8 Bergmästaren har överklagat till kammarrätten beslut eller dom av länsrätten	-	1	0	2
9 Avslag på ansökan om dispens från förbudsår har överklagats - överklagandet överlämnat till länsrätten efter prövning av om det inlämnats i rätt tid	1	0	1	0
Totalt antal klagande	476	392	281	186

Planerade undersökningsarbeten redovisas av företagen till Bergsstaten genom kopior av de arbetsplaner som måste upprättas och delges berörda markägare. Under året kom det in 268 arbetsplaner¹⁷. I ett fall – det första sedan bestämmelserna trädde i kraft år 2005 – har frågan om fastställelse av en plan mot markägarens vilja prövats av bergmästaren. Bergmästaren beslutade att planen kunde fastställas.

I och med det gångna året har de regler om arbetsplaner som infördes år 2005 fått fullt genomslag. De tidigare gällande reglerna innebar att markägarna endast fick en underrättelse om planerade undersökningsarbeten på deras mark. Reglerna om arbetsplaner innebär att markägarna delges planerna och ges möjlighet att påverka dessa.

BEARBETNINGSKONCESSIONER

Åtta ansökningar om bearbetningskoncession kom in under året. Därav avsåg två en utvidgad gruvbrytning, nämligen i Kiirunavaara i Kiruna kommun och Björkdal i Skellefteå kommun. Sex ansökningar gällde nya gruvor. Dessa var Tapuli (två fyndigheter) och Stora Sahavaara i Pajala kommun, Maurliden Östra i Norsjö kommun, Älgräsk i Skellefteå kommun samt Granberget i Strömsunds kommun.

Fem bearbetningskoncessioner meddelades. Fyra av dessa avsåg metallmalmer och en utvinning av gasformiga kolväten.

Northland Resources AB med säte i Luleå beviljades de båda närbelägna bearbetningskoncessionerna **Tapuli K nr 1 och nr 2** i Pajala kommun, Norrbottens län. Koncessionerna ger rätt att bryta och tillgodogöra sig järn inom två områden som tillsammans omfattar 147 hektar. Företaget hade i sin ansökan beräknat att fyndigheterna tillsammans innehöll 102 miljoner ton malm. Beräkningen omfattar dock inte någon fyndighet djupare än 300 meter under markytan. Fyra enskilt ägda fastigheter och en samfäl-

lighet berörs. Besluten har överklagats av en person och prövas för närvarande av regeringen.

Boliden Mineral Aktiebolag erhöll bearbetningskoncessionen **Maurliden Östra K nr 1** i Norsjö kommun, Västerbottens län. Koncessionen ger en rätt att bryta och tillgodogöra sig koppar, zink, guld, silver och bly inom ett område om 20 hektar. Mineraliseringen hade beräknats innehålla 1,64 miljoner ton malm, beräknat ned till 90 meter under markytan. Fyndigheten var dock inte avgränsad mot djupare nivåer. En fastighet berörs. En person överklagade beslutet. Regeringen har avslagit överklagandet.

Tekniska Verken i Linköping AB beviljades en bearbetningskoncession för utvinning av gasformiga kolväten (naturgas) inom ett område i Motala och Mjölby kommuner. Koncessionen benämns **Tornby K nr 2** och avser utvinning inom ett område om 493 hektar. Koncessionen förenades med villkor om att pågående husbehovsutvinning av gas på sex fastigheter i området skulle ha möjlighet att fortsätta. Koncessionen omfattar mark tillhörande 27 fastigheter och samfälligheter. Beslutet är överklagat av 13 personer. Överklagandena prövas för närvarande av regeringen.

Luossavaara-Kiirunavaara AB beviljades koncessionen **Kiirunavaara K nr 2** för att fortsätta gruvbrytningen mot djupare nivåer i Kiruna. Koncessionen avser järn och omfattar en yta om 42 hektar. En fastighet berörs. Företaget hade i sin ansökan beräknat att det fanns 34 miljoner ton malm i området, men beräkningarna gällde endast nivåer mellan 906 och 1 365 meter under gruvans nollplan för höjdrevisning, det vill säga berget Kiirunavaaras ursprungliga topp. Beslutet har vunnit laga kraft.

Ytterligare uppgifter om de beviljade koncessionerna redovisas i bilaga 2, Statistiska uppgifter.

Inga nya gruvor har startat under året. I fråga om de gruvor som var i drift vid förra årsskiftet är följande att notera.

Storlidengruvan i Malå kommun, som ägs av North Atlantic Mineral Resources AB, avslutades på grund av att fyndigheten var utbruten. Gruvdriften bedrevs som underjordsverksamhet och hade startat år 2002.

Blaikengruvan i Sorsele kommun och Svärträskgruvan i Storumans kommun, båda Västerbottens län, är alltså fortfarande på grund av ägarens konkurs. I slutet av året förvärvades dock egendomen av Lappland Goldminers AB som planerar att återuppta driften så snart som möjligt.

Antalet **gruvor i drift** i landet uppgick vid årets slut till 15. Av dessa var antalet metallmalmsgruvor 13.

Reglerna om **mineralersättning till fastighetsägare**, som trädde i kraft år 2005, är i och med år 2008 tillämp-

¹⁷ 202 arbetsplaner kom in år 2007, 115 år 2006

liga på sammanlagt femton bearbetningskoncessioner. Någon betydande gruvbrytning har inte skett hittills inom något av områdena. Mindre kvantiteter har dock brutits i Björkdalsgruvan, Kristinebergsgruvan och Kiirunavaaragruvan. För 2008 års gruvbrytning beslutas om mineralersättning i början av år 2009.

MARK FÖR GRUVDRIFT OCH ENERGITORVBRYTNING

Enligt mineralagen måste mark vara anvisad vid en särskild markanvisningsförrättning innan den får tas i anspråk för gruvverksamhet.

Under 2008 har tre markanvisningsförrättningar hållits, varav en för en gruva med pågående gruvdrift och två gruvor för gruvföretag som planerar att inleda gruvbrytningen.

För **Zinkgruvan** i Askersunds kommun, Örebro län, anvisades 31 hektar för att möjliggöra en utbyggnad av gruvans sandmagasin. Samtidigt anvisades områden om sammanlagt 35 hektar som sedan tidigare används och som ägs av gruvföretaget utan att ha anvisats i enlighet med gällande bestämmelser. Förrättningen genomfördes med medverkan av två gode män utsedda av kommunfullmäktige eftersom det förelåg stridiga intressen mellan de båda fastigheternas ägare och gruvföretaget.

För **Dannemoragruvan** i Östhammars kommun, Uppsala län, anvisades det område om 286 hektar som planeras för gruvans verksamhet när driften återupptas. Den har varit nedlagd sedan 1992. Den anvisade marken var i gruvföretagets ägo.

För den planerade smågruvan **Vindelgransele** i Lycksele kommun anvisades knappt 4 hektar för det verksamhetsområde som behövs för brytningen. Detta var i enlighet med överenskommer som koncessionshavaren ingått med samtliga berörda markägare och samebyar.

Gruvornas sammanlagda markområden i landet omfattar nu totalt 191 kvadratkilometer¹⁸.

Torvkoncessioner enligt torvlagen (SFS 1985:620) avseende bearbetning gäller för totalt 299 kvadratkilometer¹⁹. Antalet bearbetningskoncessioner är 157²⁰. En betydande minskning har således skett sedan år 1999 när antalet koncessioner var 211 och en sammanlagd yta på 469 kvadratkilometer.

Register över torvkoncessioner förs av Bergsstaten. Besluten om koncessioner fattas dock av länsstyrelserna.

HANDLÄGGNINGSTIDER

Korta handläggningstider bidrar till en effektiv industriverksamhet hos sökandena. Vi har därför under en följd av år satt som mål att handläggningstiden för nya undersökningstillstånd skall vara längst tre månader och för ärenden om förlängd giltighetstid längst två månader.

Målen har under flera år nåtts med god marginal. Under åren 2006 och 2007 har dock handläggningstiderna för nya undersökningstillstånd blivit längre. Tiden är nu, i likhet med föregående år, nära tre månader²¹. Ärenden om förlängd giltighetstid har dock liksom tidigare kunnat handläggas inom ungefär en månad²².

Den längre handläggningstiden för nya undersökningstillstånd innebär inte att målen om längsta handläggningstid överskridits.

Bakgrunden till de längre handläggningstiderna är dels att ärendetillströmningen varit rekordartad och dels att rutinerna för informationen till markägare efter lagändringarna år 2005 är mer omfattande än förut. Från och med år 2006 är antalet personliga försändelser till markägare mellan 40 000 och 50 000.

Handläggningstiden för ansökningar om **bearbetningskoncessioner** är nästan helt beroende av i vilken grad det behövs kompletteringar av utredningarna i ärendena, framför allt med avseende på beskrivningen av miljökonsekvenserna. Sedan alla nödvändiga uppgifter kommit in från sökanden och samrådet med länsstyrelsen avslutats har handläggningstiden hos Bergsstaten oftast varit mycket kort eftersom besluten normalt kan förberedas i detalj under slutet av samrådsskedet.

Den totala ärendetiden i koncessionsärendena, från ansökningsdatum till beslutsdatum, har varit i genomsnitt nära 12 månader. Den längsta har varit 2 ½ år och den kortaste 2 ½ månader.

En mer detaljerad redovisning av handläggningstiderna finns i bilaga 3, Resultatindikatorer.

INSPEKTIONER OCH ÖVRIG TILLSYN

Tillsyn av pågående gruvdrift sker dels som inspektion av pågående gruvor och dels fortlöpande under året. Samtliga 13 gruvor som var i drift under sista halvåret 2008 har inspekterats.

18 Vid årsskiftena 2007/2008 och 2006/2007 var ytan 185 kvadratkilometer.

19 342 kvadratkilometer vid utg. av år 2007, 383 kvadratkilometer vid utg. av år 2006

20 172 koncessioner vid utg. av år 2007, 191 koncessioner vid utg. av år 2006

21 86 dagar år 2008, 84 dagar år 2007, 37 dagar år 2006

22 36 dagar år 2008, 27 dagar år 2007, 32 dagar år 2006

En enhetlig arbetsmodell tillämpas för förberedelserna, genomförandet och uppföljningen av inspektionerna. Inspektionen innefattar följande moment.

1. Generell information om företaget.
2. Gruvverksamheten (produktion, brytningsmetoder, utbyten, planer och möjligheter för den fortsatta brytningen samt översiktligt om anrikning och dammsäkerhet).
3. Geologi och gruvmätning (malmreserver, haltkontroll och uppföljning, gruvprospektering, koncessionsgränser, anvisad mark, riskanalyser med avseende på ras, förhållanden till näraliggande fastigheter, säkringsmaterial).
4. Fältbesök med särskild tyngdpunkt på vad som diskuterats enligt punkt 1 – 3 samt hur reglerna i mineral-lagen om stängsel efterlevs.

Från varje gruva i drift tas vartannat år in till Bergsstaten så kallat säkringsmaterial, det vill säga aktuella gruvkartor för dokumentation av hittillsvarande brytning. Detta görs i digital form. Materialet granskas ingående. Vår bedömning är att rutinen fungerar väl för samtliga gruvor och att materialet är av god kvalitet.

Frågor om **skador eller åtgärder för att förhindra skador** av pågående gruvverksamhet har bedömts i ett antal ärenden.

Skada eller problem som bedömts	Ärendets utgång
* Seismiska aktiviteter i berggrunden inom ett gruvområde har vid sju tillfällen orsakat vibrationer över en viss nivå i närliggande bostadsområden.	Bergsstaten informeras automatiskt när seismiska händelser över en viss nivå registrerats. I inget fall har skador på personer eller egendom inträffat. Ingen fara har förelegat för allmänheten. Avslutat.
* En samfällighetsförening har anmält att skador inträffat på en vattenledning och att skadorna orsakats av gruvverksamheten.	Beredningen av ärendet är inte avslutad.

Frågor om **skador av tidigare gruvverksamhet** har inte aktualiserats i något ärende.

Frågor om **skador av undersökningsarbeten** har handlagts i tillsynsärenden enligt följande.

Skada eller problem som påtalats	Ärendets utgång
* Fastighetsägare har i fem fall ifrågasatt om iakttagna undersökningar har skett i överensstämmelse med gällande regler.	Bergsstaten har utrett eller utreder om överträdelser av bestämmelserna i minerallagen har skett. I de fall där utredningen slutförts har ärendet avslutats, varav i ett fall en erinran riktats mot tillståndshavaren.
* En privatperson har sett att uppstickande borrhör finns som misstänks vara kvar efter tidigare prospektering.	Bergsstaten utreder om rören kan ha samband med något tidigare undersökningstillstånd och skriver i så fall till den tillståndshavaren. I de flesta fall är tidigare tillståndshavare positiva till att kapa rören och att för övrigt ta bort spåren efter de tidigare undersökningarna.
* Bergsstaten har inlett initiativvärende ifråga om hur reglerna om att säkerhet måste ställas innan undersökningsarbeten inleds.	Ärendet är ej avslutat.

INFORMATION m.m.

Bergsstatens webbplats, med adressen www.bergsstaten.se, fyller en viktig informationsfunktion. På webbplatsen publiceras numera, som komplement till annonsering i tidningarna, samtliga kungörelser som har samband med tillståndsgivningen. Webbplatsen har också en version på engelska.

En kontinuerligt aktuell kartbild över alla undersökningstillstånd i landet med grundläggande uppgifter om varje tillstånd tillhandahålls på webbplatsen.

Via Bergsstatens webbplats tillhandahålls också dagligen uppdaterade uppgifter från diariet.

Antalet besök på webbplatsen ökar från år till år. Antalet externa besökare under 2008 var 28 689, i statistiken benämnda unika besökare. År 2007 var motsvarande antal 26 617 besökare²³.

Myndigheten är nåbar dygnet runt och alla dagar genom att meddelanden kan tas emot via röstbrevlåda.

Varje månad tillhandahålls innehållet i mineralrättsregistret MRR åt abonnenter elektroniskt. Statliga och kommunala myndigheter erhåller informationen utan avgift.

Information eller medverkan vid seminarier och konferenser omkring regelsystem och aktuella frågeställningar i mineralagstiftningen riktade mot allmänheten eller större grupper har skett när det efterfrågats. Dessutom har medverkan skett för information eller utbildning som riktats till myndigheter och organisationer.

²³ Besökare från Bergsstaten och SGU är inte medräknade

FÖRSLAG STÄLLDA TILL ANDRA MYNDIGHETER

Bergsstatens synpunkter inhämtas i vissa ärenden av kommuner eller statliga myndigheter innan ärendena avgörs. Ärendena gäller för det mesta handläggning enligt miljöbalken eller plan- och bygglagen. Under året har 106 sådana yttranden avlämnats.

När Bergsstatens beslut överklagats avges också regelmässigt ett yttrande till den domstol som prövar överklagningen. Under året har 151 sådana yttranden avsänts.

INKOMSTER

Avgifter i samband med tillståndsgivningen har uppburits från företagen med sammanlagt 25 584 021 kronor. Det är omkring 4,2 miljoner kronor mer än föregående år²⁴. Medlen tillförs statskassan direkt.

24 Avgiftsintäkterna var 21,4 Mkr år 2007 och 14,3 Mkr år 2006

Inkomster till Bergsstaten uppgår till 263 239 kronor²⁵. Det är huvudsakligen ersättningar för tjänster som tillhandahållits enligt avgiftsförordningen, till exempel information ur mineralrättsregistret.

REDOVISNING AV ARBETET MED FÖRBÄTTRINGAR

Bergsstaten tillämpar ett certifierat ledningssystem för kvalitet i verksamheten enligt standarden ISO 9001:2000, för miljöledning enligt ISO 14001:2004 och för systematiskt arbetsmiljöarbete enligt AFS 2001:1.

Mål för kvalitet i verksamheten, för minskning av miljöbelastning och för arbetsmiljö fastställs årligen.

25 Inkomsterna var 209 448 kronor år 2007

Åtgärder avseende Kiruna och Gällivare kommuner

Under året har följande frågor behandlats inom Bergsstaten med avseende på Kiruna och Gällivare.

1. OMVANDLINGEN AV STADSBEBYGGELSEN

Den omvandling av stadsbebyggelsen i Kiruna och i Gällivare som väntas inom ett antal årtionden med anledning av LKABs planer för fortsatt gruvbrytning nödvändiggör ett omfattande planeringsarbete hos många samhällsorgan. Stora insatser för att ändra kommunernas översikts- och detaljplaner pågår. För Kiruna gör dessutom Banverket och Vägverket förberedelser för nya sträckningar av järnvägen respektive en allmän väg.

Samråd mellan de berörda myndigheterna är nödvändiga för en samordning av de olika åtgärderna. Bergmästaren deltar i samråden.

Bergmästaren har deltagit vid tre tillfällen i den av regeringen tillsatta Malmfältgruppen. Gruppen leds av näringsministern och består av ledande företrädare för flera fackdepartement och centrala myndigheter.

Bergmästaren har vid fyra tillfällen deltagit i de samrådsgrupper som arbetar med samordningsfrågor av mera detaljerad och näraliggande art i Kiruna och Gällivare.

Beslut om att gruvverksamheten får ta i anspråk mark (markanvisning) kan fattas först när hela kedjan av andra myndigheters beslut om detaljplan – vägplan – järnvägsplan har vunnit laga kraft.

2. UNDERSÖKNINGSTILLSTÅND

Kiruna och Gällivare kommuner tillhör de mest prospekteringsintressanta delarna av landet. Under året har 30 undersökningstillstånd beviljats i de båda kommunerna för elva olika företag.

De båda gruvföretagen LKAB och Boliden Mineral AB har beviljats omfattande tillstånd som innebär att det nu kommer att ske grundläggande undersökningar i stora områden runt de tre gruvorna. Undersökningarna förväntas ge underlag för bedömningar av om det kan finnas ekonomiskt utvinningsbara fyndigheter under den centrala bebyggelsen i Kiruna och Gällivare/Malmberget. Undersökningens resultat kommer därmed att kunna bli av värde också för kommunernas arbete med inriktningen för

den framtida samhällsplaneringen i dessa orter.

De tillstånd som beviljats är följande.

Nr	Areal ha	Namn	Antal mark-ägare	Mine-ral	Kn	Innehavare
1	540	Järbojoki nr 1	2	Au	G	First Fortune Sweden AB
2	1600	Jorbojoki nr 1	6	Cu	G	Botnia Exploration AB
16	4069	Harrejaure nr 1	2	Fe	G	Tasman Metals Ltd
23	1150	Riikalahti nr 1	2	Ni	K	Agricola Resources Plc
32	975	Liikavaara nr 1030	11	Cu	G	Boliden Mineral AB
45	3002	Kuosanen nr 1	21	Fe	K	LKAB
46	4856	Mertainen nr 1	16	Fe	K	LKAB
47	7478	Ylipääsnjaska nr 1	18	Fe	GK	LKAB
53	1543	Vieto nr 1	2	Fe	K	Tasman Metals Ltd
81	20423	Malmberget nr 21	5194	Fe	G	LKAB
82	88	Malmberget nr 20	74	Fe	G	LKAB
83	9981	Liikavaara nr 1031	58	Cu	G	Boliden Mineral AB
84	4838	Liikavaara nr 1032	20	Cu	G	Boliden Mineral AB
96	1816	Lappmalmen nr 3	45	Fe	K	LKAB
119	1011	Viscaria nr 1	17	Cu	K	Avalon Minerals Viscaria AB
167	2166	Gruvberget nr 5	147	Cu	K	Drake Resources Ltd
169	247	Laukujärvi	5	Fe	K	Tasman Metals Ltd
189	800	Pikkujärvi nr 1	2	Cu	G	Olandbrava Exploration
199	512	Viscaria nr 106	6	Cu	K	Avalon Minerals Viscaria AB
200	208	Viscaria nr 104	7	Cu	K	Avalon Minerals Viscaria AB
205	495	Viscaria nr 105	10	Cu	K	Avalon Minerals Viscaria AB
263	1460	Leveäniemi nr 1	31	Fe	K	LKAB
266	2852	Malmberget nr 22	9	Fe	G	LKAB
267	983	Malmberget nr 23	6	Fe	G	LKAB
268	2488	Liikavaara nr 1033	48	Cu	G	Boliden Mineral AB
269	2606	Liikavaara nr 1034	36	Cu	G	Boliden Mineral AB
272	4587	Viscaria nr 3	209	Cu	K	Avalon Minerals Viscaria AB
275	874	Luppovare nr 1	2	Fe	G	Hannans Scandinavia AB
276	2168	Piedjastjåkko nr 1	2	Fe	G	Hannans Scandinavia AB
279	1913	Peltovaara nr 10	6	Fe	G	Roslagen Resources AB
S:a	87729					

3. BEARBETNINGSKONCESSIONER

Under året beviljades en bearbetningskoncession för en utvidgning av Kiirunavaaragruvan. Utvidgningen ger möjlighet att bryta malm på djupare nivåer åt det håll som malmen stupar.

Vid gruvinspektionerna i de tre gruvorna Kiirunavaara, Malmberget och Aitik kunde konstateras att malmreserver och mineraltillgångar inom nuvarande koncessioner och i omedelbart angränsande undersökningstillstånd är bety-

dande. Gruvorna har reserver eller tillgångar som bedöms möjliggöra fortsatt drift i åtminstone ett par årtionden framåt med den förutsättning för gruvverksamheten som rått under året.

4. MARK FÖR GRUVDRIFT

Varken i Kiruna eller Malmberget har det varit aktuellt att pröva om ytterligare markområden får tas i anspråk för LKABs gruvverksamhet. Bedömningen är att dessa frågor inte blir aktuella förrän om ytterligare något år.

Boliden Mineral AB har i slutet av år 2007 ansökt om en markanvisning för en betydande utvidgning av gruvområdet för Aitikgruvan som en del i den utbyggnad av gruvan som inletts. Gruvområdet avses utökas med 2 395 hektar utöver det nuvarande området om 3 576 hektar. Företaget uppges ha träffat överenskommelse med berörda. Markanvisningsförrättningen avvaktar dock formella bekräftelser på överenskommelserna.

5. FRÅGOR OM SKADOR AV GRUVDRIFTEN

Även under det senaste året har det inträffat mindre skalv, så kallade seismiska aktiviteter, då och då i anslutning till Malmbergetgruvan. Sedan 2007 tillämpar LKAB en fast rutin för en systematisk och tidig information

utanför företaget om dessa händelser. Innebörden är att ett meddelande skickas till bland andra Bergsstaten så snart någon av de utplacerade mätarna i samhället registrerat en vibration över 1,5 millimeter per sekund. Ett meddelande distribueras också om ett flertal personer kontaktat LKAB angående ett upplevt skalv eller om det från gruvan kommit rapport eller frågor.

Under året har sådana meddelanden kommit från LKAB vid nio tillfällen. Samtliga har varit lokaliserade till det gruvområde som allmänheten inte har tillträde till och som är inhägnat med ett stängsel. Företaget har också uppgett att man inte haft någon verksamhet där händelserna skett. Inga skador på människor eller egendom har inträffat. Inom Bergsstaten har i samtliga fall bedömts att några särskilda åtgärder inte behövts med anledning av det som rapporterats.

Alltsedan år 2000 redovisar LKAB till Bergsstaten besiktningar av 17 fastigheter i östra delen av Malmberget i syfte att få underlag för att bedöma eventuella skador på byggnaderna. Besiktningarna sker genom en konsult på uppdrag av företaget. Protokollen redovisas till Bergsstaten.

I Kiirunavaaragruvan inträffade under året en dödso-lycka på grund av bergutfall i en ort. Händelsen faller helt inom Arbetsmiljöverkets ansvarsområde med avseende på tillsyn.

Beslutet om årsrapporten

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad bergmästare. I handläggningen av ärendet har också deltagit juristen Lotta Lauritz samt gruvingenjörerna Gunnar Nilsson och Gunnar Svanfeldt.

Jan-Olof Hedström

Kompletterande uppgifter

	2005	2006	2007	2008
1 Totalt antal ärenden, alla slag				
Antal diarieförda ärenden under året	1 487	1 634	1 646	1 791
2 Nya undersökningstillstånd (varaktighet tre år)				
Antal inkomna ansökningar om nya tillstånd	422	500	406	243
Antal beviljade nya undersökningstillstånd	305	377	356	282
Antal ej prövade ansökningar vid årets slut (balansen)	90	169	150	71
Areal nya undersökningstillstånd, hektar				
a. Malmer och mineral utom diamant och olja	269 601	417 448	692 492	593 586
b. Diamant och olja	75 912	11 478	70 616	258 820
Summa a. och b.	345 513	428 926	763 108	852 406
Fördelning mellan län, se bilaga 2, tabell A				
3 Förlängda undersökningstillstånd				
Antal inkomna ansökningar om förlängning	108	138	166	270
Antal beviljade ärenden om förlängning	95	117	145	258
Areal förlängda tillstånd, hektar	91 875	131 266	138 733	257 689
Fördelning mellan län, se bilaga 2, tabell B				
4 Pågående prospektering vid respektive års slut				
Areal gällande undersökningstillstånd och inmutningar, hektar				
a. Koncessionsmineral utom olja, gas och diamant	873 217	1 029 780	1 551 801	1 917 319
b. Olja, gasformiga kolväten och diamant	111 682	125 071	165 906	348 771
Summa a. och b.	984 899	1 154 851	1 717 707	2 266 090
Antal tillståndshavare				
a. Aktiebolag och motsvarande	65	75	95	109
b. Privatpersoner	58	57	71	25
Antal gällande undersökningstillstånd				
a. Koncessionsmineral utom olja, gas och diamant			1201	1 291
b. Olja, gasformiga kolväten och diamant			34	31
Summa a. och b.	768	998	1 235	1 322

5 De största innehavarna av undersökningstillstånd (Innehav mer än 10 000 hektar)

	31 dec. 2008		Förändring 2008		Förändring 2007	
	Antal	Areal (ha)	Antal	Areal (ha)	Antal	Areal
Blackstone Nickel AB	39	328 259	+ 16	+ 222 995		
Shell Exploration and Production AB	2	255 973				
Boliden Mineral AB	156	232 002	+ 10	+ 43 317	+ 7	+ 24 474
IGE AB + IGE Nordic AB	70	126 457	− 41	− 39 027	+ 5	+ 12 258
Norrskens Energy Ltd	15	107 997				
Norrländ Resources Ltd	12	101 011	+ 1	− 15 849		
Tethys Oil AB	1	53 971	+ − 0	+ − 0		
Aura Energy Ltd	38	52 655	+ 10	+ 10 138		
Luossavaara-Kiirunavaara AB	20	47 763	+ 8	+ 43 375		
North Atlantic Natural Resources AB	27	46 780	− 9	− 16 324	− 14	− 16 46
Continental Precious Minerals Inc.	68	45 176	+ 2	+ 2 541	+ 15	+ 19 355
Lundin Mining Exploration AB	53	44 616	+ − 0	− 1 261	− 10	− 16 089
Northland Resources AB	10	44 318	− 19	− 12 492	+ 8	+ 26 556
Zinifex Australia Ltd	17	43 657	+ 9	+ 25 343		
Hans A Resources Sweden AB	27	37 197				
Lappland Goldminers AB	41	36 638	− 5	− 83 553	+ 2	+ 2 193
Mawson Energi AB	33	32 234	+ 1	+ 1 156	− 14	− 19 201
Anglo American Exploration B.V.	12	26 455	− 2	− 13 282	− 1	− 4 595
Dannemora Mineral AB	29	25 777	+ 10	+ 8 023		
ScanMining AB	20	23 645	− 3	− 1 186	+ − 0	+ − 0
Wiking Mineral AB	40	23 227	− 5	+ 4 735		
Teck Cominco Sweden Ltd	13	22 271				
Drake Resources Ltd	8	21 444	+ 7	+ 17 948		
Kupalo Holdings Ltd	6	21 107				
Nordic Diamonds Ltd	8	20 188	+ 1	+ 325	+ 1	+ 274
Alcaston Diamond Exploration AB	11	19 655	+ − 0	+ − 0		
Viking Gold & Prospecting AB	6	19 503	+ 2	+ 5 356	+ 1	+ 575
Beowulf Mining PLC	14	18 305	+ 1	+ 2 063	+ − 0	− 863
Eastern Highlands AB	11	17 393	+ 3	+ 6 684		
Agricola Resources PLC	6	17 094	+ 1	+ 1 151		
Nordic Mines AB	7	16 347	+ 1	− 1 068		
Mineralbolaget i Stockholm AB	32	15 169	+ 6	+ 4 111		
Mawson Sweden AB	10	15 083	− 23	− 52 181	− 14	− 19 201
Alcyone Resources AB	3	14 794	+ − 0	+ − 0		
Eagle Mining AB	5	12 702				
Gunnarn Mining AB	21	12 211				
Hannans Scandinavia AB	13	11 731				
Falconbridge Ltd	1	11 416	+ − 0	+ − 0	+ − 0	+ − 0
Kimba Resources Ltd	2	11 119	+ − 0	+ − 0		
Metal Mines Sweden AB	11	11 064	+ 1	+ 318		
Alba Mineral Resources Ltd	9	10 374	+ − 0	+ − 0		

6 Nya bearbetningskoncessioner

	2005	2006	2007	2008
Antal ansökningar	3	3	3	8
Antal beviljade	2	2	7	5
Ytterligare uppgifter, se bilaga 2, tabell C				

7 Gruvor i drift vid 2008 års slut

Gruva	Kommun, län	Ägare	Koncessionsmineral	Gruvdrift sedan
Kiirunavaara	Kiruna BD	Luossavaara-Kiirunavaara AB	Fe	1860-talet
Malmberget	Gällivare BD	Luossavaara-Kiirunavaara AB	Fe	1820-talet
Aitik	Gällivare BD	Boliden Mineral AB	Cu Au Ag	1968
Björkdal	Skellefteå AC	Björkdalsgruvan AB	Au	1989
Renström	Skellefteå AC	Boliden Mineral AB	Cu Zn Pb Ag Au	1948
Maurliden	Norsjö AC	Boliden Mineral AB	Zn Au Ag Cu Pb	2000
Blaiken ¹	Sorsele AC	ScanMining AB	Zn Au Ag Pb	2006
Svårtträsk ¹	Storuman AC	ScanMining AB	Zn Pb Ag	2006
Kristineberg	Lycksele AC	Boliden Mineral AB	Cu Pb Zn Au Ag	1940
Svartliden	Lycksele/Storuman AC	Dragon Mining (Sweden) AB	Au Ag	2004
Garpenberg	Hedemora W	Boliden Mineral AB	Cu Zn Au Ag Pb	1200-talet
Lovisagruvan	Lindesberg T	Lovisagruvan AB	Zn Pb	1993, 2004
Zinkgruvan	Askersund T	Zinkgruvan Mining AB	Zn Pb Cu Ag Au Co Ni	1700-talet
Vram	Bjuv M	Höganäs Bjuf AB	Eldfast lera	1797
Lunnon	Bjuv M	CC Höganäs Byggkeramik AB	Klinkrande lera	1748

1 Gruvdriften är för närvarande stoppad på grund av konkurs

8 Personal vid Bergsstaten

Följande personal tjänstgjorde vid slutet av år 2008:

Jan-Olof Hedström	Bergmästare	Luleå och Falun
Maarit Bredhult	Assistent	Luleå
Kristine Eriksson	Assistent	Luleå
Lotta Lauritz	Jurist	Luleå
Gunnar Nilsson	Gruvingenjör	Luleå
Kristina Persson Säker	Assistent	Luleå
Ann-Kristin Svedjeholm	Ekonom	Luleå
Monica Fernvik	Byråassistent	Falun
Lena Hedman	Assistent	Falun
Gunnar Svanfeldt	Gruvingenjör	Falun

Statistiska uppgifter (tabell 20)

A. Undersökningstillstånd enligt minerallagen som utfärdats under året

Län	1 kap 1§ p1-2 MinL		1 kap 1§ p3 MinL		Summa	
	antal	areal ha	antal	areal ha	antal	areal ha
C Uppsala	4	4416			4	4416
D Södermanland	1	1841			1	1841
E Östergötland	17	33 031			17	33 031
F Jönköping	7	1 231			7	1 231
H Kalmar	1	3 725			1	3 725
M Skåne			2	255 974	2	255 974
O Västra Götaland	6	6 956			6	6 956
S Värmland	7	8 615			7	8 615
T Örebro	20	16 361			20	16 361
U Västmanland	9	5 140			9	5 140
W Dalarna	29	29 622			29	29 622
X Gävleborg	12	11 321			12	11 321
Y Västernorrland	10	15 546			10	15 546
Z Jämtland	33	57 414			33	57 414
AC Västerbotten	42	231 376	1	2 846	43	234 222
BD Norrbotten	81	166 991			81	166 991
Summa	279	593 586	3	258 820	282	852 406

B. Undersökningstillstånd som beviljats förlängd undersökningstid

Län	1 kap 1§ p1-2 MinL		1 kap 1§ p3 MinL		Summa	
	antal	areal ha	antal	areal ha	antal	areal ha
F Jönköping	1	11			1	11
H Kalmar	3	1 141			3	1 141
O Västra Götaland	1	312			1	312
S Värmland	1	26			1	26
T Örebro	13	13 233			13	13 233
U Västmanland	2	1 729			2	1 729
W Dalarna	14	5 186			14	5 186
X Gävleborg	7	804			7	804
Y Västernorrland	5	3 330			5	3 330
Z Jämtland	35	24 929			35	24 929
AC Västerbotten	107	115 142			107	115 142
BD Norrbotten	68	91 820	1	26	69	91 846
Summa	257	257 663	1	26	258	257 689

C. Bearbetningskoncessioner som beviljats					
Benämning, företag	Kommun	Län	Malm/mineral	Areal	Mängd
<i>Bearbetningskoncessioner för nya gruvor och utvinning av andra koncessionsmineral</i>					
Tapuli K nr 1	Pajala	BD	Fe	130 ha	97 310 000 ton ¹⁾
Tapuli K nr 2	Pajala	BD	Fe	18 ha	4 670 000 ton ²⁾
Maurliden Östra K nr 1	Norsjö	AC	Cu, Zn, Au, Ag, Pb	20 ha	1 640 000 ton ³⁾
Tornby K nr 2	Motala	E	gasformiga kolväten	493 ha	(9 000 000 m ³ /år)
	Mjölby				
<i>Bearbetningskoncessioner för utvidgad gruvbrytning</i>					
Kiirunavaara K nr 2	Kiruna	BD	Fe	42 ha	34 000 000 ton ⁴⁾
Summa				703 ha	137 620 000 ton

Not 1) "Mängd" anger sökandens uppgift om indikerad och antagen mineraltillgång

Not 2) "Mängd" anger sökandens uppgift om indikerad och antagen mineraltillgång

Not 3) "Mängd" anger sökandens uppgift om antagen mineraltillgång

Not 4) "Mängd" anger sökandens uppgift om känd, indikerad och antagen mineraltillgång

D. Sammanställning av gällande bearbetningskoncessioner den 31 dec. 2008			
Län	Bearbetningskoncessioner		Gällande vid årets slut
	Upphörda	Tillkomna	
C Uppsala			1
E Östergötland	1	1	4
M Skåne			3
S Värmland			1
T Örebro			3
U Västmanland			2
W Dalarna			23
X Gävleborg			4
Y Västernorrland			1
Z Jämtland			2
AC Västerbotten		1	61
BD Norrbotten		3	26
Summa	1	5	131

E. Sammanställning av gällande utmål den 31 dec. 2008		
Län	Försvarade till utgången av 2008	
	Järn	Övr. malm
S Värmland		1
T Örebro		2
X Gävleborg		3
AC Västerbotten		1
BD Norrbotten		1
Summa		8

F. Tillstånd enligt kontinentalsockellagen den 31 dec. 2008

Olja, gas och salt Tillståndshavare	Undersökningstillstånd			Utvinningstillstånd		
	Upph. antal	Tillk. antal	Gäll. årets slut, antal	Upph. antal	Tillk. antal	Gäll. årets slut, antal
OPAB			1			
Summa			1			0
Sand, grus och sten Tillståndshavare	Täktstillstånd					
	Upph. antal	Tillk. antal	Gäll. årets slut, antal			
Summa			0			

G. Tillstånd enligt lagen om vissa torvfyndigheter den 31 dec. 2008

Län	Undersökningskoncessioner		Bearbetningskoncessioner	
	Antal	Areal, ha	Antal	Areal, ha
C Uppsala	1	414	1	100
E Östergötland			2	308
F Jönköping			11	1 617
G Kronoberg			9	1 069
M Skåne			4	590
N Halland			2	642
O Västra Götaland	6	679	7	1 456
S Värmland			1	65
T Örebro			11	1 791
U Västmanland	1	150	9	1 120
W Dalarna			2	380
X Gävleborg			19	2 283
Y Västernorrland			8	1 896
Z Jämtland			45	7 498
AC Västerbotten			15	5 563
BD Norrbotten			11	3 498
Summa	8	1 243	157	29 876

Resultatindikatorer

	Indikator	2008	2007	2006	Mätmetod
Tillståndsgivning					
1.1	Antal ansökningar om undersökningstillstånd	243 st.	406 st.	500 st.	Antal ink. ärenden grp 200 i diariet
1.2	Antal ansökningar om förlängd giltighetstid	270 st.	166 st.	138 st.	Antal ink. ärenden grp 201 i diariet
1.3	Antal ansökningar om undantag från förbudsår	34 st.	56 st.	63 st.	Antal ink. ärenden grp 202 i diariet
1.4	Antal ansökningar om medgivande till överlåtelse av undersökningstillstånd	27 st.	20 st.	15 st.	Antal ink. ärenden grp 204 i diariet
1.5	Antal ansökningar om medgivande till undersökningsarbete	5 st.	6 st.	1 st.	Del av ink. ärenden grp 210 i diariet
1.6	Antal ansökningar om bearbetningskoncession	8 st.	3 st.	3 st.	Del av ink. ärenden grp 22 i diariet
	- därav för nya gruvor eller utvidgade	8 st.	2 st.	3 st.	Del av ink. ärenden grp 22 i diariet
1.7	Antal ansökningar om markanvisning	4 st.	2 st.	0 st.	Del av ink. ärenden grp 23 i diariet
1.8	Antal frånträddanden av undersökningstillstånd	43 st.	22 st.	10 st.	Antal ink. ärenden grp 203 i diariet
2.1.1	Total ärendetid för undersökningstillstånd	154 d	130 d	96 d	Total tid från ansökan till beslut (medeltal)
2.1.2	Handläggningstid för undersökningstillstånd	86 d	84 d	37 d	Tid från sista komplettering till beslut (medeltal)
2.2.1	Total ärendetid för förlängning av giltighetstid	65 d	38 d	42 d	Total tid från ansökan till beslut (medeltal)
2.2.2	Handläggningstid för förlängd giltighetstid	36 d	27 d	32 d	Tid från sista komplettering till beslut (medeltal)
2.3.1	Total ärendetid för bearbetningskoncession, nya eller utvidgade gruvor	11 m 21 d 5 ärenden	35 m 27 d 7 ärenden	32 m 8 d 2 ärenden	Total tid från ansökan till beslut
2.3.2	Handläggningstid för bearbetningskoncession, nya/utvidgade gruvor	95 d 5 ärenden	33 d 7 ärenden	5 d 2 ärenden	Tid från sista komplettering till beslut
3.1	Antal beviljade undersökningstillstånd	282 st.	356 st.	377 st.	Mineralrättsregistret
3.2	Antal beviljade förlängn. giltighetstid	248 st.	145 st.	117 st.	Digitala dokumentarkivet grp 201
3.3	Antal beviljade bearbetningskoncessioner	5 st.	7 st.	2 st.	Digitala dokumentarkivet grp 22
3.4	Därav för nya eller vidgade gruvor	5 st.	7 st.	2 st.	Digitala dokumentarkivet, del av grp 22
3.5	Antal beviljade undantag från förbudsår	31 st.	42 st.	54 st.	Digitala dokumentarkivet grp 202
4.1	Andel riktiga beslut om undersökningstillstånd	95,0 %	99,4 %	100 %	100 % - antalet ändrade av domstol : antalet beslutade under året
4.2	Andel riktiga beslut om förlängd giltighetstid	100 %	100 %	100 %	100 % - antalet ändrade av domstol : antalet beslutade under året
4.3	Andel riktiga beslut om bearbetningskoncession	100 %	100 %	100 %	100 % - antalet ändrade i första instans efter Bergsstaten : antalet beslutade under året
5.1	Antal anmälda arbetsplaner	268 st.	202 st.	115 st.	Antal ink. ärenden grp 211 i diariet
	Antal underrättelser om undersökningsarbeten enl. äldre regler	3 st.	8 st.	50 st.	
5.2	Antal påbörjade bearbetningar av nya gruvor	0 st.	0 st.	2 st.	Del av ink. ärenden grp 24 i diariet
Tillsyn					
1	Antal brev/anmälningar/initiativ för tillsyn	22 st.	28 st.	12 st.	Del av ink. ärenden grp 40-49 i diariet
2	Antal inspektioner av gruvor och antal gruvor	13 st.	14 st.	14 st.	Del av ärenden grp 40-49 i diariet
3	Antal skriftliga råd/förelägganden från Bergsstaten	1 st.	4 st.	1 st.	Del av grp 40-49 i digitala dokumentarkivet
4	Enkel beskrivning av ärende/ärenden som blivit föreläggande	Inget föreläggande under år 2008			

Information					
1	Antal besök på Bergsstatens webbplats	28 689 st.	26 617 st.	21 412 st.	SGU:s registrering av samtliga externa besök (dvs utom SGU:s och Bergsstatens)
2	Antal markägare som informerats om beslut gm delgivning	18 650 st.	20 869 st.	15 528 st.	Delgivningsförteckningarna i Luleå och Falun
3	Antal försändelser till markägare (helt överväg. del) totalt	42 630 st.	46 360 st.	45 734 st.	Frankeringsmaskinernas registrering
4	Antal annonser	150 st.	93 st.	50 st.	Digitala dokumentarkivet, Luleå- och Falukontoren
5	Kostnader för annonser	246 400 kr	150 126 kr	86 039 kr	Ekonomibokföringen
6	Antal offentliga infomöten för allmänheten	5 st.	6 st.	5 st.	Handläggarnas almanackor
7	Antal sammankomster med andra myndigheter för information eller principiella samråd	43 st.	38 st.	41 st.	Handläggarnas almanackor
Yttranden					
1	Antal yttranden till domstolar	151 st.	161 st.	100 st.	Digitala dokumentarkivet grp 205
2	Antal yttranden till andra myndigheter	106 st.	80 st.	70 st.	Del av beslutade enl digitala dokumentarkivet grp 51, 52, 59 och 69

Jan-Olof Hedström

Verifikation av sakuppgifter

Sammanfattning

Alla sakuppgifter i avsnittet Sammanfattning kommer från texten längre fram i årsredovisningen.

Presentation av Bergsstaten samt Regeringens verksamhetsmål för Bergsstaten

Uppgifterna härrör dels från regeringens regleringsbrev avseende SGU för år 2008 och dels, ifråga om de historiska uppgifterna, från den hos Bergsstaten arkiverade akten.

Återrapportering till regeringen

- Uppgifter om antal ärenden och handläggningstider härrör från diariet. Antalet markägare kommer från de särskilda delgivningslistorna som förs vid vart och ett av kontoren i Luleå och Falun.
- Uppgifter om arealer kommer från mineralrättsregistret. Uppgifterna om årets beslut har framkommit genom summering av de beslutade tillstånden.
- Uppgifter om uppburna avgifter kommer från ekonomibokföringen.
- Uppgifterna om innehållet i besluten om bearbetningskoncessioner härrör från de arkiverade akter som gäller respektive omnämnt beslut. Akterna finns i Bergsstatens arkiv.
- Inspektioner och övrig tillsyn. Uppgifterna kommer från de arkiverade ärenden som avser tillsyn, d.v.s. hela ärendegrupp 4 i Bergsstatens diarium.
- Information. De statistiska uppgifterna angående besök på Bergsstatens webbplats år 2008 kommer från automatisk räkning som sker hos SGU:s IT-funktion.

Bilagorna 1–2

Uppgifterna kommer från dels diariet, dels mineralrättsregistret, dels tillsynen av gruvor i drift samt dels SGU:s senaste lista över tjänstgörande personal. Tidigare års data kommer från respektive års årsredovisning.

Bilagorna 5–6

Kartorna är framställda av Bergsstaten respektive SGU/Malå med underlag från Bergsstaten.

